

แนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง
Guidelines for Provision of Food Welfare According Buddhism Way
for Prisoners in Lampang Central Prison

ภูษิต ปะอินทร์¹

Phusit Pa-in¹

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : Jackphoosit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง 3) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังชาย จำนวน 330 คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าพนักงานเรือนจำกลางลำปาง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปางโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง 1)ด้านคุณค่าโภชนาการ: อาหารดีควรมีความสดและใหม่ ไม่เน่าเสีย เครื่องปรุงอาหารต้องถูกสุขอนามัย ได้มาตรฐาน 2)ด้านปริมาณอาหาร: อาหารที่จัดเลี้ยง ต้องเพียงพอต่อการรับประทาน 3)ด้านการจัดเมนูอาหาร: ควรมีการจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์ 4)ด้านสุขอนามัย: ควรมีการล้างภาชนะใส่อาหารให้สะอาด 5)ด้านสถานที่จัดเลี้ยง: ควรดูแลไม่ให้มีสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค 3. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหาร ด้านคุณค่าโภชนาการ ควรพิจารณาอาหารดีสำหรับปรุงอาหาร โดยเน้นความสดและใหม่และให้คุณค่าโภชนาการครบ 5 หมู่ ด้านปริมาณ

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

¹Mahachulalongkomrajavidyalaya University Lampang Buddhist College, Thailand.

*ได้รับบทความ: 3 สิงหาคม 2563; แก้ไขบทความ: 8 กันยายน 2563; ตอรับการตีพิมพ์:

14 กันยายน 2563

Received: August 2, 2020; Revised: September 8, 2020; Accepted: September 14, 2020

อาหาร ควรจัดเลี้ยงอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดให้เพียงพอต่อร่างกายและการบำบัดความหิวด้านการจัดเมนูอาหารควรพิจารณาการจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไปไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์ และพิจารณาอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวสลับกับอาหารหลักบ้างด้านสุขอนามัยควรคำนึงถึงความสะดวกของภาชนะใส่อาหารและอาหารดิบ และคัดเลือกผู้ปรุงและจัดเลี้ยงอาหารที่ไม่มีโรคประจำตัว ด้านสถานที่จัดเลี้ยง ควรพิจารณาจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยกำกับการจัดเลี้ยงอาหารเป็นประจำโดยเน้นความสะดวกและเพียงพอเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : 1. สวัสดิการ 2. อาหาร 3. ผู้ต้องขัง

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study needs welfare in side food of the inmates at Lampang Central Prison, 2) to study the suggestions about provision of food welfare according Buddhism way for prisoners in Lampang Central Prison, and 3) to study the guidelines provision of food welfare according Buddhism way for prisoners in Lampang Central Prison. Sample groups are 330 male prisoners. Interviewee group is Executives, and Officials in Lampang Central Prison have amount 30 persons. The device used to collect the information is a questionnaires and interview. The statistics used in this research are mean and standard deviation. The qualitative research uses descriptive analysis.

The research results found that: 1. The food welfare needs of Lampang Central Prison Overall, at high level. 2. The recommendations for providing food welfare according to the Buddhist way for inmates of Lampang Central Prison 1) nutritional value: raw food should be fresh and fresh, not spoiled, food ingredients must be hygienic and meet standards, 2) food quantity: catering food Must be enough to eat, 3) food menu arrangement: There should be a rotating menu of food menus, unique in a week, 4) hygiene: Food containers should be thoroughly washed, 5) banquet venues: care should be taken not to have animals that are carriers of disease. 3. The way of arrangement welfare in side food. In side of nutritional value, Prison should consider raw food for cooking with emphasis on freshness and new and give value nutrition to fully both 5 groups. In side of amount of food, Prison should arrange food and drinking water at clean give sufficient for the body and treatment of hunger. In side

of food menu arrangement Prison should consider food menu arrangement rotation unique during the week and consider the food on noodle type alternate with the main food some. In side of hygiene, Prison should consider the cleanliness of the container put food and raw food, and select people cook and catering food at without disease chronic. In side at is the location to banquet, Prison should consider provide has staff to supervise the catering regularly food By focusing on cleanliness and sufficient is importance.

Keywords : 1. Welfare 2. Food 3. Inmates

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพ และจิตใจที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ โดยกรมราชทัณฑ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1)ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง 2)กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายกระทรวง หลักอาชญาวิทยา และหลักทัณฑวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ 3)ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง 4)ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการด้านอาหาร ในระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการอนามัยและการสุขาภิบาลของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561 หมวดที่ 4 การจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง ข้อ 21 ได้กำหนดให้เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังได้รับประทานอาหารอย่างน้อย 2 มื้อ คือ เช้าและเย็น อาหารมื้อหนึ่งๆ ให้ประกอบด้วยข้าวหรือสิ่งอื่นแทนข้าว และกับข้าวหรือสิ่งอื่นแทนกับข้าว ในการจัดเลี้ยงอาหาร ให้เรือนจำจัดเลี้ยงอาหารอย่างเดียวกันสำหรับผู้ต้องขังทุกคนแห่งเรือนจำนั้น เว้นแต่ 1)อาหารที่จัดเลี้ยงขัดต่อลัทธิศาสนาของผู้ต้องขัง 2)เมื่อมีผู้ป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์แนะนำให้จัดอาหารอย่างอื่นเลี้ยง และ 3)กรณีอื่นตามที่ผู้บัญชาการเรือนจำอนุญาต (กรมราชทัณฑ์, 2561 : 3-4)

งานสุทกรรม เรือนจำกลางลำปาง มีหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิการด้านอาหารแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นสวัสดิการที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ต้องขัง เพราะถ้าผู้ต้องขังได้รับอาหาร

ที่มีประโยชน์และเหมาะสม ตามหลักโภชนาการ ก็จะทำให้ผู้ต้องขังดำรงชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างเป็นปกติ มีจิตใจคลายความวิตกกังวล และไม่ก่อการประท้วงหรือก่อการร้ายหรือแหกหักหลบหนี นอกจากนี้ เมื่อสุขภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ต้องขังสมบูรณ์ ก็พร้อมรับการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัย ตลอดจนการเข้ารับการศึกษาสายสามัญและการฝึกวิชาชีพ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์หลังพ้นโทษและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่ปัจจุบัน งบประมาณในการจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องขังเรือนจำได้รับเพียงคนละ 54 บาท ต่อวันเท่านั้น (กรมราชทัณฑ์, 2562 : 2) ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการจัดเลี้ยงอาหาร ไม่อาจดำเนินการอย่างที่เหมาะสมในสังคมทั่วไปจัดหาบริโภคได้ แต่อย่างไรก็ตาม งานสุทธกรรม เรือนจำกลางลำปางได้พยายามปรับปรุงการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามหลักมัตตัญญูตา คือ การรู้จักประมาณการ และรู้จักขอบเขตความพอเหมาะ พอควร หรือความพอดีในการจัดสวัสดิการด้านการเลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเริ่มตั้งแต่การคำนวณและการจัดซื้ออาหารดิบ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับการหุงต้ม และการจัดหาเครื่องใช้สอยในการรักษาความสะอาดบริเวณสถานที่จัดเลี้ยง ต้องอยู่ในความพอกับจำนวนผู้ต้องขังในแต่ละวัน และสอดคล้องกับงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายบุคคล ในขณะเดียวกัน อาหารที่ปรุงก็จะต้องมีรสชาติพอประมาณที่ผู้ต้องขังทุกคนรับประทานได้ และเพียงพอกับความต้องการของผู้ต้องขังตามหลักโภชนาการครบ 5 หมู่ หากอาหารเหลือมากก็จะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ หากอาหารไม่เพียงพอให้ผู้ต้องขังรับประทาน ก็อาจมีการประท้วงเรียกร้องในสิ่งที่พวกเขาต้องการ ซึ่งอาจก่อความวุ่นวายขึ้นได้ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่สุทธกรรมจำเป็นต้องยึดหลักประมาณการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดสวัสดิการด้านอาหารแก่ผู้ต้องขังเป็นเรื่องสำคัญ เพราะต้องคำนึงถึงงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายบุคคล และความต้องการของผู้ต้องขัง ที่สอดคล้องกัน จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขัง เพื่อแสวงหาแนวทางปรับปรุงหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขัง และงบประมาณ บนฐานของมัตตัญญูตา ความพอประมาณตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง ทั้งนี้ เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปางและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่เรือนจำและผู้ต้องขังที่มีทักษะในการปรุงอาหารเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง แล้วนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ และสรุปเป็นแนวทางแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง โดยคาดหวังว่า ผลการวิจัยนี้ จะเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานสุทธกรรมของเจ้าหน้าที่สุทธกรรมเรือนจำกลางลำปาง และเรือนจำอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง
- 2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปางซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบเพื่อกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง
- 3.2 ได้ทราบข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปางซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง
- 3.3 ได้ทราบแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง จากการศึกษาข้อมูลระดับความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ
- 3.4 สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปเผยแพร่ในวารสารและสื่อต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการของเรือนจำและทัณฑสถานอื่นต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผานวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังชาย จำนวน 330 คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าพนักงานเรือนจำกลางลำปาง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)แบบสอบถามความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง จำนวน 5 ด้าน คือ (1)ด้านคุณค่าโภชนาการ (2)ด้านปริมาณอาหาร (3)ด้านเมนูอาหาร (4)ด้านความปลอดภัย (5)ด้านสถานที่จัดเลี้ยง 2)แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

- 5.1 ความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง จากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการด้านอาหารในประเด็นที่สำคัญๆ ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1)ด้านคุณค่าโภชนาการ : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำจัดเครื่องปรุง

อาหารที่ถูกสุขอนามัยได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) 2)ด้านปริมาณอาหาร : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือ่นจำปรุงอาหารแต่ละครั้ง มีสารอาหารครบตามหลักโภชนาการและสมดุลกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) 3)ด้านการจัดเมนูอาหาร : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือ่นจำจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) 4)ด้านสุขอนามัย : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือ่นจำดูแลการล้างอาหารดิบให้สะอาดทุกครั้ง ก่อนนำมาปรุงอาหาร ซึ่งมีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) 5)ด้านสถานที่จัดเลี้ยง : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือ่นจำดูแลการทำ ความสะอาดสถานที่จัดเลี้ยงทุกครั้ง ก่อนจัดอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

5.2 ข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือ่นจำกลางลำปาง จากการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นผู้บริหาร และเจ้าพนักงานเรือ่นจำกลางลำปาง พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1)ด้านคุณค่าโภชนาการ: อาหารดิบควรมีความสดและใหม่ ไม่เน่าเสีย เครื่องปรุงอาหารต้องถูกสุขอนามัย ได้มาตรฐาน อาหารแต่ละมื้อควรมีคุณค่าโภชนาการ ครบทุกด้าน และควรมีผักที่มีลักษณะสดใหม่ เป็นส่วนประกอบของอาหารทุกมื้อ 2)ด้านปริมาณอาหาร: อาหารที่จัดเลี้ยง ต้องเพียงพอต่อการรับประทาน ควรมีน้ำดื่มที่สะอาดปราศจากกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ไว้บริการอย่างเพียงพอ และการปรุงอาหารแต่ละครั้ง ควรมีสารอาหารครบตามหลักโภชนาการ 3)ด้านการจัดเมนูอาหาร: ควรมีการจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์ และ เมนูอาหารที่มีส่วน ประกอบของเนื้อปลา เนื้อหมู เนื้อไก่ เป็นต้น ควรมีการสลับกันในแต่ละวัน 4)ด้านสุขอนามัย: ควรมีการล้างภาชนะใส่อาหารให้สะอาด ผู้ปรุงและจัดเลี้ยงอาหารต้องไม่มีโรคประจำตัว และแต่งกายสะอาด และควรล้างอาหารดิบให้สะอาดทุกครั้ง ก่อนนำมาปรุงอาหาร 5)ด้านสถานที่จัดเลี้ยง: ควรดูแลไม่ให้มีสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค มารบกวนสถานที่จัดเลี้ยงอาหารควรมีการทำ ความสะอาดสถานที่จัดเลี้ยงทุกครั้ง ก่อนจัดอาหารและหลังเสร็จจากการจัดเลี้ยงอาหาร

5.3 แนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือ่นจำกลางลำปาง จากการศึกษาวิจัยโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดต่อกลุ่มตัวอย่าง และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างต่อกลุ่มผู้ให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือ่นจำกลางลำปาง ควรมีการดำเนินการ ดังนี้ 1)ด้านคุณค่าโภชนาการ: อาหารดิบและเครื่องปรุงต้องได้มาตรฐานด้านสุขอนามัย โดยที่อาหารแต่ละมื้อต้องมีคุณค่าทางโภชนา การครบ 5 หมู่ 2)ด้านปริมาณอาหาร: อาหารที่จัดเลี้ยง ต้องเพียงพอต่อการรับประทาน มีสารอาหารครบตามหลักโภชนาการและสมดุลกันและมีน้ำดื่มที่สะอาด 3)ด้านการจัดเมนูอาหาร: ควรมีการจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์โดยมีเนื้อปลา เนื้อหมู เนื้อไก่ เป็นต้นเป็นส่วนประกอบ สลับกันในแต่ละวัน 4)ด้านสุขอนามัย: ต้องล้างอาหารดิบและภาชนะใส่อาหารให้สะอาด โดยผู้ปรุงอาหารต้องไม่มีโรคประจำตัว และแต่งกายสะอาด และรู้จักจัดเก็บภาชนะที่ทำความสะอาดแล้วในที่ปลอดจากฝุ่นละออง

5)ด้านสถานที่จัดเลี้ยง: ทำความสะอาดสถานที่จัดเลี้ยงทุกครั้ง ก่อนจัดอาหารและดูแลไม่ให้มีสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค มารบกวน รวมทั้งทำความสะอาดบริเวณสถานที่จัดเลี้ยงหลังการจัดเลี้ยงด้วย

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการด้านอาหารของผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปาง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายประเด็นที่สำคัญๆ ในแต่ละด้านได้ ดังนี้

6.1 ด้านคุณค่าโภชนาการ : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำจัดเครื่องปรุงอาหารที่ถูกสุขอนามัยได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า งบประมาณที่รัฐจัดให้เป็นค่าอาหารของผู้ต้องขังมีจำนวนน้อย เพียงคนละไม่เกิน 54 บาทต่อวัน จึงคิดว่า อาหารที่พวกเขาได้รับประทานแต่ละมื้อนั้นอาจไม่ถูกสุขอนามัย หรือไม่ได้มาตรฐานตามหลักโภชนาการ เช่น เครื่องปรุงกะปิ น้ำปลา ผงชูรส เป็นต้น จำเป็นต้องจัดซื้อในราคาถูกที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเครื่องปรุงที่หมดอายุแล้ว หรือขาดการรับรองคุณภาพ ซึ่งความเป็นจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม ความคิดแต่ละเรื่องมักขึ้นอยู่กับความรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เชิดศักดิ์ โฆวสิทธ์ (2520 : 38) ที่เห็นว่า ความคิดเป็นเรื่องของเจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

6.2 ด้านปริมาณอาหาร : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำปรุงอาหารแต่ละครั้ง มีสารอาหารครบตามหลักโภชนาการและสมดุลกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า เรือนจำเป็นที่รวมของคนจำนวนมาก การทำอาหารเลี้ยงผู้ต้องขังแต่ละครั้งจึงต้องมีปริมาณมาก อาจทำให้วัตถุดิบที่นำมาปรุงอาหารแต่ละครั้งนั้นอาจไม่ครบตามหลักโภชนาการ และปริมาณอาหารที่ทำบางครั้งอาจไม่เพียงพอความต้องการของร่างกายดังนั้นจึงเป็นความต้องการ และเป็นความคาดหวังของพวกเขาที่จะได้บริโภคอาหารที่สมดุลกับร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีย์ ธีรดากร (2525 : 92) ที่เห็นว่า ความคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราเคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อนในชีวิตของคนเรานั้น สิ่งที่คาดหวังไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ เรียกว่า “Discrepancy” จะเป็นสิ่งที่ทำให้ตื่นตัวได้

6.3 ด้านการจัดเมนูอาหาร : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า การจัดเมนูอาหารหมุนเวียนไป ไม่ซ้ำกันในรอบสัปดาห์ จะทำให้รับประทานอาหารได้มากขึ้น ไม่รู้สึกเบื่ออาหาร แม้จะเป็นอาหารที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณก็ตาม แต่เป็นเรื่องความหลากหลายในสิ่งที่ต้องการบริโภคเพื่อสนองความรู้สึกของตน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 :

108) ที่เห็นว่า ความต้องการ เป็นสภาวะที่อินทรีย์ขาดความสมดุล ขาดบางสิ่งบางอย่างและต้องการได้รับสิ่งนั้น โดยความต้องการจะมีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายและทางจิตใจ

6.4 ด้านสุขอนามัย : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำดูแลการล้างอาหารดิบให้สะอาดทุกครั้ง ก่อนนำมาปรุงอาหาร ซึ่งมีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า ปัจจุบัน อาหารดิบประเภทเนื้อสัตว์ที่นำเข้ามาในเรือนจำอาจไม่สะอาดเพียงพอ ส่วนประเภทผักต่างๆ ก็คาดว่าจะมีสารเคมีตกค้างจากแปลงเกษตร และเห็นการล้างอาหารดิบของผู้ปรุงอาหารว่า อาจยังไม่สะอาดเท่าที่ควร ซึ่งความเห็นเหล่านี้เป็นเรื่องของเจตคติต่อสิ่งที่พบเห็นแล้วคิดไปว่าความรู้สึกของตน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ พรณิษ เจนจิต (2528 : 288) ที่เห็นว่า เจตคติ เป็นเรื่องของความพอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป

6.5 ด้านสถานที่จัดเลี้ยง : กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เรือนจำดูแลการทำความสะดวกสถานที่จัดเลี้ยงทุกครั้ง ก่อนจัดอาหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า สถานที่จัดเลี้ยง เป็นสถานที่เอนกประสงค์ นอกจากใช้เป็นสถานที่จัดเลี้ยง ยังเป็นสถานที่พักผ่อนและจัดกิจกรรมต่างๆ ของผู้ต้องขัง จึงทำให้สถานที่นั้นมีความไม่สะอาดอยู่บ้างจากการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก หากมีการทำความสะอาดสถานที่จัดเลี้ยงทุกครั้งก่อนจัดอาหาร ก็จะทำให้บรรยากาศในการรับประทานอาหารเป็นไปด้วยดี สิ่งนี้เป็นเพียงความคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรียรัตน์ สุวรรณรังสี (2550 : 5) ความคาดหวัง เป็นผลลัพธ์ที่บุคคลคนหนึ่งคิดว่าจะเกิดขึ้นได้จากการคาดคะเนหรือการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตามประสบการณ์หรือปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความคิดนั้น มากระทบ ณ สถานการณ์หนึ่ง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีนโยบายนำแนวทางการจัดสวัสดิการด้านอาหารตามวิถีพุทธแก่ผู้ต้องขังเรือนจำกลางลำปางที่ได้จากการศึกษาข้อมูลระดับความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการแก่ผู้ต้องขังต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ด้านคุณค่าโภชนาการ เรือนจำ โดยงานสุทกรรม ควรจัดซื้ออาหารดิบมีความสดและใหม่ ไม่เน่าเสียและมีคุณค่าโภชนาการครบสารอาหารที่ร่างกายต้องการคือ มีคาร์โบไฮเดรต ไขมัน โปรตีน เกลือแร่ วิตามิน และน้ำ ซึ่งสารอาหารแต่ละพวกทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง อาทิ ให้พลังงานและความร้อน ซึ่งจำเป็นสำหรับการทำงานของอวัยวะภายในและนอกร่างกาย ช่วยบำรุงเลี้ยงและซ่อมแซมร่างกายช่วยควบคุมปฏิกิริยาเคมีต่างๆ ในร่างกาย และการทำงานของอวัยวะทุกส่วนช่วยในการป้องกันและต้านทานโรค และทำให้ร่างกายแข็งแรงหากผู้ต้องขังได้รับ

บริการทางโภชนาการเช่นนี้ จะทำให้พวกเขามีจิตสำนึกที่ดีว่าเรือนจำได้ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของผู้ที่ต้องโทษในเรือนจำ

7.2.2 ด้านปริมาณอาหาร เรือนจำ โดยงานสุทธกรรม ควรจัดเลี้ยงอาหารให้เพียงพอต่อการรับประทานมีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ในภูมิภาคนั้น และสอดคล้องกับงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังได้รับประทานที่ถูกรสนิยม เต็มอิ่ม หมดความกังวลในเรื่องอาหารการกิน ทำให้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของเรือนจำต่อไป

7.2.3 ด้านการจัดเมนูอาหาร ควรมีอาหารท้องถิ่น ให้ผู้ต้องขังได้รับประทานทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะภาคเหนือ จะประกอบด้วยข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก มีน้ำพริกชนิดต่างๆ เช่น น้ำพริกหนุ่ม น้ำพริกอ่อน มีแกงหลายชนิด เช่น แกงโฮะ แกงแค นอกจากนั้นยังมีแหนม ไส้อั่ว แคบหมู และผักต่างๆ เป็นต้น โดยปกติ คนเกิดและใช้ชีวิตอยู่ในท้องถิ่นไหน ก็มักจะนิยมรับประทานอาหารของท้องถิ่นนั้น แต่เรือนจำมักมีผู้ต้องขังที่มาจากหลายท้องถิ่นหลายภูมิภาคของประเทศ มาอยู่ร่วมกัน ดังนั้น อาหารภาคเหนือ อาจไม่ถูกรสนิยมของผู้ที่มาจากภาคอื่นๆ หากเรือนจำ โดยงานสุทธกรรม ประกอบอาหารที่มีอยู่ในแต่ละภูมิภาค หมุนเวียนเปลี่ยนไป ให้ผู้ต้องขังได้รับประทาน อาจทำให้ผู้ต้องขังรู้สึก ว่า เรือนจำเอาใจใส่ต่อพวกเขา แล้วให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในกิจการงานทั้งปวงที่เรือนจำมอบหมาย

7.2.4 ด้านสุขอนามัย เรือนจำ โดยงานสุทธกรรม ควรมีการจัดเก็บภาชนะที่ทำความสะอาดแล้วในที่ปลอดจากฝุ่นละอองไม่ใช่ผงซักฟองล้างภาชนะใส่อาหาร ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการและควบคุมป้องกันให้อาหารปลอดภัยจากเชื้อโรค พยาธิ และเคมีที่มีพิษต่างๆ ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ซึ่งจะมีผลดีต่อสุขภาพของผู้ต้องขัง

7.2.5 ด้านสถานที่จัดเลี้ยง เรือนจำควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยกำกับการจัดเลี้ยงอาหารเป็นประจำ เนื่องจากพฤติกรรมหรือมารยาทในการรับประทานอาหารของผู้ต้องขังแตกต่างกันไปตามอุปนิสัย ความเคยชิน บางคนเรียบร้อย บางคนไม่เรียบร้อย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันได้ ดังนั้น หากมีเจ้าหน้าที่คอยกำกับการจัดเลี้ยงอาหารทุกครั้ง ก็จะทำให้ผู้ต้องขังที่ทำหน้าที่บริการจัดเลี้ยงอาหาร และผู้รับบริการมีความระมัดระวังกิริยามารยาท ไม่สร้างปัญหาในสถานที่จัดเลี้ยงให้แก่เรือนจำ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ต้องขังในการดูแลสุขภาพจิตและสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานสุทธกรรมของเรือนจำ” ทั้งนี้ เพราะหน่วยงานสุทธกรรมมีหน้าที่ปรุงอาหารจัดเลี้ยงผู้ต้องขัง จึงต้องเป็นหน่วยงานที่ปลอดภัยจากโรคและมีความสะอาดมากกว่าที่อื่นๆ

7.3.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการสงเคราะห์ด้านโภชนาการแก่ผู้ต้องขังผู้ยากไร้ และทุพพลภาพตามวิถีพุทธ” ทั้งนี้ เพราะผู้ต้องขังผู้ยากไร้และทุพพลภาพ มักขาดปัจจัยเครื่องบริโภค ใช้สอย มีความเป็นอยู่อย่างลำบาก ไร้ญาติขาดมิตร จึงสมควรให้การสงเคราะห์

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2561). ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการอนามัยและการ
สุขาภิบาลของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561 หมวดที่ 4 การจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง ข้อ 21.
นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- _____. (2562). แนวทางการจัดซื้อเครื่องบริโภคสำหรับผู้ต้องขัง ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์
ผู้ต้องกักขัง และผู้ต้องกักกัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสัทธ. (2520). การวัดเจตคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พรณิษ.เจนจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : คอมแพ็คท์พรีน.
- วลัยรัตน์ สุวรรณรังสี. (2550). ความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการ
บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาเทศบาลยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา.
สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สุณีย์ ธีรดากร. (2525). ประสบการณ์เดิมกับความคาดหวัง. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาและการช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
คณะอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำทั้งในส่วนเนื้อหาและวิธีการเขียนเป็นอย่างดีช่วยชี้
แนวทางประเด็นและเติมเต็มในสิ่งที่ผู้วิจัยมีส่วนขาดจนทำให้งานนี้มีความบกพร่องน้อยที่สุดจึง
ขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ที่มีเมตตาธรรมได้ให้โอกาสให้กำลังใจให้ตำราอันเป็นข้อมูลในการเขียน
งานวิจัยขอขอบคุณท่านผู้รู้ทั้งหลาย ที่ได้งานเขียนของท่านมาอ้างอิงไว้ในงานวิจัย และขอขอบคุณ
ผู้บริหารและเพื่อนข้าราชการเรือนจำกลางลำปาง ที่ให้ข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ
งานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย